

Krzysztof Czyżewski

Animator kultury, eseista, tłumacz, dyrektor Ośrodka „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach. Urodził się w 1958 roku w Warszawie. Ukończył filologię polską na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Początkowo silnie związany z ruchem recytatorskim i teatru amatorskiego. W 1977 r. zdobył „Laur Wawrzynu” Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego. W latach 1978-1983 pracował jako aktor i instruktor w Stowarzyszeniu Teatralnym „Gardzienice”. Odbił wówczas szereg podróży po świecie, głównie do miejsc gdzie zachowała się żywa kultura tradycyjna. W trakcie stanu wojennego w Poznaniu został współzałożycielem i redaktorem podziemnego pisma „Czas Kultury”, z którym współpracował do końca lat 80-tych. W 1985 r. – w oparciu o poezję m.in. Miłosza, Ficowskiego, Papuszy, Mieżełajtisa i pieśni pogranicza – zrealizował spektakl recytatorski pt. „Garść wierzbowych gruszek”, który wykona ponad 200 razy w różnych miastach i wioskach całej Polski, i który w dużej mierze będzie antycypował jego przyszłe zainteresowania pograniczem kultur.

W drugiej połowie lat 80-tych. Wykładał historię kultury i estetyki w Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu oraz założył własny teatr „Arka” przy domu kultury „Dąbrówka” w Poznaniu, z którym zrealizował m.in. spektakl „Czarny polonez” wg. Wierzyńskiego.

W 1987 r. nawiązuje współpracę z Wojciechem i Bożeną Szroederami prowadzącymi Gminny Ośrodek Kultury w Czarnej Dąbrówce na Kaszubach. W latach 1987-1990 realizują wspólnie projekt „Wioska Spotkania”, w którym uczestniczyli twórcy kultury alternatywnej

z Polski i ze świata. Reżyseruje wówczas spektakle „Poemat góry” (w oparciu o poezję Cwietajewej i duchowne stichy staroobrzędowców) oraz „Tętent” (wg. „Krwawych godów” Lorki).

W 1990 r. był jednym z inicjatorów powstania Fundacji „Pogranicze” i został jej prezesem. W 1991 r., wraz z niektórymi członkami zespołu „Arka” i zespołu z Czarnej Dąbrówki. przeniósł się do Sein. adzie zainicjował powstanie Ośrodka „Pogranicze —

szuk, kultur, narodów” i został jego dyrektorem. W ramach działalności Fundacji i Ośrodka realizował m.in. takie projekty jak Środkowoeuropejskie Forum Kultury, Otwarte Regiony Europy Środkowo-Wschodniej (Siedmiogród, Bośnia, Bukowina, Spisz), Centrum Dokumentacji Kultur Pogranicza, Szkoła Pogranicza, Pamięć Starowieku, Klasa Dziedzictwa Kulturowego, Camera Pro Minoritate, Cafe Europa, Człowiek Pogranicza.

W 1994 r. powołał do istnienia pismo „Krasnogruda” i został jego redaktorem naczelnym.

Prowadzi Wydawnictwo Pogranicze i jest redaktorem serii wydawniczej „Meridian”.

Był koordynatorem wielu europejskich projektów dotyczących wielokulturowych regionów, m.in. „Małe ojczyzny Europy Środkowo-Wschodniej” (Bruksela 1993-1994) i „Landscape X” (Sztokholm 1998). Uczestniczy w spotkaniach europejskiego klubu dyskusyjnego „Gulliver” z siedzibą w Amsterdamie oraz „Remarque Forum” z siedzibą w Nowym Jorku. Jako członek rady d/s kultury współpracuje z Instytutem Społeczeństwa Otwartego w Budapeszcie.

Wykładał na Uniwersytecie Wileńskim (cykl wykładów o Europie Środkowej w semestrze 1995/96), Uniwersytecie Nowojorskim (Remarque Institut), The New School of Social Research w Nowym Jorku, Kolegium Europejskim przy Uniwersytecie Lwowskim oraz Międzynarodowej Szkole Letniej (Kraków/Przegorzały). W semestrze 2000/2001 prowadzi konwersatorium w Instytucie Kultury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego pt. „Kultura dialogu”.

Jako pisarz i eseista współpracował z pismami „Kultura” (Paryż), „Borussia” oraz „Books in Canda” (Toronto). Jest członkiem zespołów redakcyjnych pism „Frahmenty” (Mińsk) i „Kulturen Život” (Skopje).

Był członkiem Rady Kultury przy Prezydencie RP, Rady Kultury UNESCO-Polska, Rady Programowej "Kraków 2000 - Europejska Stolica Kultury", Rady Polsko-Litewskiej Fundacji im. A. Mickiewicza oraz Zarządu Fundacji im. Czesława Miłosza na Litwie.

Za dotychczasową pracę Czyżewski otrzymał m.in. następujące wyróżnienia i nagrody: Nagrodę Fundacji POLCUL (Melbourne 1992), Nagrodę Artystyczną Młodych im. S. Wyspiańskiego (Warszawa 1992), Nagrodę paryskiej „Kultury” za rok 1996, Nagrodę

im. Gabora Bethlena dla człowieka Europy Środkowej (Budapeszt 1998), Nagrodę „Małego Berła Kultury Polskiej” przyznanej przez Jerzego Giedroycia w 1999 r., Medalu św. Jerzego przyznanego przez „Tygodnik Powszechny” w 2000 r., Dyplom Ministra Spraw Zagranicznych za wybitne zasługi dla promocji Polski na Świecie w 2000 r. oraz Międzynarodową Nagrodę im. Aleksandra Langerera w 2004 r.

Otrzymał Order Giedymina (2001 r., za wkład w rozwój współpracy między Polską i Litwą) i Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (2002).

